

Rapport

Rapport over een klacht over Curatorium Beroepsopleiding van de Nederlandse Orde van Advocaten te Den Haag.

Datum: 25 september 2012

Rapportnummer: 2012/158

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het Curatorium Beroepsopleiding Advocatuur (hierna: Curatorium) een verklaring van een docent heeft genegeerd tijdens de beroepsprocedure. Met name klaagt verzoeker erover dat deze verklaring niet wordt vermeld noch besproken in de beslissing van het Curatorium van 25 oktober 2011.

Ook klaagt verzoeker erover dat hij pas na aandringen een verslag van de zitting van het Curatorium van 8 september 2011 heeft ontvangen.

Tot slot klaagt verzoeker erover dat het verslag van de bewuste zitting van het Curatorium weliswaar vermeldt dat verzoeker een verklaring heeft voorgedragen, maar dit is niet bij het onderdeel waar de verklaring betrekking op had geplaatst, maar bij een onderdeel dat daar niets mee te maken had.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker is advocaat-stagiair en volgt de beroepsopleiding tot advocaat. Hij is op 15 december 2009 beëdigd en dient overeenkomstig de wet de opleiding vóór 15 december 2012 met succes te hebben afgerond. Mocht dat niet het geval zijn dan kan hij gedurende vijf jaar niet meer als advocaat op het tableau zijn ingeschreven. Voor deze beroepsopleiding dienen tentamens afgelegd te worden waarvoor de Examencommissie beroepsopleiding Advocatuur verantwoordelijk is.

2. Op 18 februari 2011 nam verzoeker deel aan het tentamen Jaarrekening lezen.

Dit tentamen bestond uit vier opgaven. Voor deze opgaven konden respectievelijk maximaal 30, 21, 19 en 30 punten worden behaald. Bij een score van 55 of meer was de kandidaat geslaagd. Verzoeker behaalde hier met een score van 45 punten een onvoldoende voor. Verzoeker vroeg een afschrift op van dit tentamen en ook het antwoordmodel. Aangezien verzoeker zich na bestudering van deze antwoorden niet kon verenigen met het oordeel van de examencommissie, nam hij contact op met de docent die vanuit de Nederlandse Orde van Advocaten (Nova) het vak had gedoceerd. Samen met deze docent kwam verzoeker tot de conclusie dat er in de vierde opgave een aantal variabelen ontbrak. Weliswaar had hij niet alle vragen juist beantwoord, maar ten onrechte had hij voor een aantal antwoorden niet of nauwelijks punten toebedeeld gekregen.

3. Om die reden diende verzoeker op 3 mei 2011 bezwaar in bij de examencommissie. Op 16 juli 2011 ontving verzoeker het bericht dat zijn bezwaar deels gegrond en deels ongegrond werd verklaard. Hoewel er alsnog een aantal punten (vijf) werden toegekend bleef de eindscore van 50 punten voor het tentamen onvoldoende. Verzoeker ging daarop

op 24 juni 2011 in administratief beroep bij het Curatorium. Op 25 oktober 2011 deed het Curatorium uitspraak en werd het beroep van verzoeker afgewezen. Omdat verzoeker zich niet kon vinden in deze uitspraak en meende dat aan zijn belangrijkste argument voorbij was gegaan wendde hij zich in februari 2012 tot de Nationale ombudsman.

I Bevindingen

VISIE VERZOEKER

1. Op de zitting van het administratief beroep van 8 september 2011 droeg verzoeker een verklaring van de docent (die het vak Jaarrekening lezen tijdens de beroepsopleiding had gedoceerd) voor. De docent zelf was die dag verhinderd om als getuige/deskundige tijdens deze zitting aanwezig te zijn. Volgens verzoeker was deze verklaring zeer duidelijk en ondubbelzinnig. De strekking van deze verklaring was dat hij door zijn inzicht over het effect van het 'eigen vermogen' op een andere post op de balans heeft laten zien dat hij wel begrip van de materie had. Bovendien kon volgens deze docent niet op het getoetste niveau verwacht worden van een cursist dat hij een onvolledige examenvraag zou doorzien en toch juist kon beantwoorden. Ook vond de docent het net als verzoeker onbegrijpelijk dat bij de vraag om een balans te maken een niet sluitende balans als goed antwoord werd aangemerkt bij wijze van "compensatie" voor een gebrek in de vraag. Verzoeker had bovendien tijdens de zitting tegen de voorzitter gezegd dat hij van mening was dat hij, gezien het feit dat de verklaring afkomstig was van de docent die vanuit de Nova het betreffende vak had verzorgd, daar gezag aan mocht ontleen. Dit werd volgens verzoeker door de voorzitter expliciet beaamd.

2. De beslissing van het Curatorium en ook de motivering ervan bevreesde verzoeker, want hij was in de veronderstelling dat alle argumenten die worden aangedragen in een beroepsprocedure, besproken dienen te worden. De verklaring van de bewuste docent werd echter in het geheel niet vermeld in de beslissing, laat staan besproken. Verzoeker was daar in hoge mate verbaasd over, niet alleen omdat de verklaring niet in de uitspraak werd besproken terwijl dat volgens verzoeker wettelijk verplicht was, maar ook en vooral omdat die verklaring het speerpunt van zijn betoog was. De bewuste verklaring vormde de bevestiging van de stellingen van verzoeker door een persoon met autoriteit op het vakgebied die zelf ook de getentamineerde cursusstof had gedoceerd. Voor verzoeker was het dan ook onbegrijpelijk dat die verklaring door het Curatorium werd genegeerd en gepasseerd.

3. Omdat verzoeker het niet eens was met de beslissing van het Curatorium vroeg hij op 25 oktober 2011 het verslag van de zitting op bij de griffier. Daarop kreeg verzoeker als reactie dat "van dit soort zittingen geen verslag wordt opgemaakt omdat er geen beroepsmogelijkheid is". Deze reactie bevreesde verzoeker, omdat hij de griffier op de zitting had zien notuleren en de wet bovendien voorschrijft dat er een verslag moet worden gemaakt. Verzoeker verzocht om die reden op diezelfde dag opnieuw hem een verslag toe

te sturen. Hoewel het Curatorium hem op 2 november 2011 liet weten zijn verzoek te zullen doorsturen, informeerde verzoeker op 8 november 2011 opnieuw naar het verslag. Uiteindelijk werd op 11 november 2011 hem een verslag van de hoorzitting gestuurd.

4. Na bestudering van dit verslag was verzoeker verbaasd te bemerken, dat opnieuw elke verwijzing naar de door hem voorgedragen verklaring van de docent ontbrak en hem bovendien uitspraken werden toegeschreven die hij niet had gedaan. Verzoeker verzocht om die reden het Curatorium om het verslag aan te vullen met de bewuste verklaring en aan te passen wat betreft de wel door hem ter zitting verklaarde stellingen. Verzoeker wees er daarbij op dat het wettelijk is bepaald dat er een verslag van dergelijke zittingen gemaakt moet worden. Verzoeker vond het opmerkelijk te noemen dat blijkbaar de griffier van het Curatorium kennelijk bepaalde dat de verklaring van de bewuste docent niet relevant genoeg was, omdat het niet was meegenomen in de motivering van de uitspraak.

5. Uiteindelijk ontving verzoeker een nieuwe aangepaste versie van het verslag waarin staat vermeld "appellant leest een verklaring voor van de heer [... naam docent, No.], docent jaarrekeninglezen, en legt de verklaring over". Hoewel daaruit weliswaar blijkt dat verzoeker tijdens de zitting een verklaring had voorgelezen, vormde het verslag voor verzoeker nog steeds alles behalve een juiste weergave van hetgeen was besproken ter zitting. Niet alleen stond deze passage vermeld bij een ander ter zitting besproken onderdeel, maar ook waren de onjuiste uitlatingen waarvan verzoeker om aanpassing had gevraagd, niet gewijzigd of aangevuld. Verzoeker was om die reden dan ook van mening dat het verslag een selectieve, onvolledige, achteraf zorgvuldig geredigeerde, met de wet strijdige en eenzijdige weergave van de zitting was.

VISIE CURATORIUM

In reactie op de opening van het onderzoek liet de voorzitter van het Curatorium de Nationale ombudsman het volgende weten.

1. Allereerst erkende het Curatorium dat de verklaring van de betrokken docent Jaarrekening lezen niet met zoveel woorden in de beslissing van het Curatorium stond vermeld. Tot vermelden als zodanig bestaat ook geen wettelijke verplichting. Het niet vermelden betekent ook niet dat de verklaring niet is meegewogen bij het nemen van de beslissing. Het Curatorium hechtte eraan te laten weten dat de verklaring nadrukkelijk bij de beraadslaging was betrokken. Het resultaat van de beraadslagingen is naar het oordeel van het Curatorium voldoende gemotiveerd neergelegd in de beslissing en wel in de volgende passage:

"Het Curatorium overweegt dat zowel in balans A als in balans B de post Voorzieningen door middel van een eenvoudige rekensom is te herleiden. Weliswaar is de omissie in de opgave storend, maar de Examencommissie heeft dit gecorrigeerd door een antwoord waarin de Voorzieningen op nul zijn gesteld ook goed te rekenen. Dit kan appellant echter

niet baten. Appellant heeft slechts het Eigen Vermogen correct ingevuld. Hij heeft aan de actiefzijde van de balans alle gevraagde bedragen onjuist ingevuld. Hieruit blijkt van zodanig groot onbegrip dat de omissie in de opgave aan de passiefzijde van de balans niet meer relevant te achten is. Aan appellant is derhalve voor zijn antwoord op opgave 4.4 terecht niet meer dan 1 punt toegekend."

2. Ook gaf de voorzitter aan dat er aanvankelijk geen verslag was gemaakt van de hoorzitting. Dit was niet ongebruikelijk omdat in het algemeen uit de beslissing op beroep blijkt van hetgeen tijdens de hoorzitting is verhandeld. Op die manier wordt voldaan aan het voorschrift van art. 7:21 Awb. Aan een afzonderlijk verslag bestaat bovendien in het algemeen geen behoefte omdat tegen dit soort beslissingen geen beroep openstaat. Toen verzoeker liet weten een verslag te willen ontvangen is het zittingsverslag aan de hand van handgeschreven aantekeningen alsnog opgesteld en toegezonden. Naar aanleiding van terechte opmerkingen van verzoeker is later nog een aangepaste versie aan hem toegestuurd. Naar de mening van het Curatorium is verzoeker door deze handelwijze op geen enkele manier in zijn belangen geschaad.

3. Het curatorium gaf tot slot toe dat de klacht dat de verklaring van de docent niet bij opgave 2.3 had moeten worden vermeld in het verslag, maar bij opgave 4.4. gegrond is. Het Curatorium betreurde deze vergissing, maar gaf aan niet in te zien dat verzoeker daardoor in zijn belangen was geschaad.

AANVULLENDE INFORMATIE

In de verklaring van de bewuste docent staat voor zover hier van belang het volgende vermeld:

"[...] Ik ben van mening dat [... naam verzoeker, No] wel in zijn antwoord heeft laten zien dat hij begrip van de stof had. Hij heeft namelijk begrepen dat het eigen vermogen van de dochter wegvalt tegen het financieel vast actief van de moedermaatschappij. Dat is, mijns inziens, het belangrijkste inzicht voor het opstellen van een geconsolideerde balans. [...] Naar mijn idee kan niet van iemand met de kennis die van hem op dit niveau wordt verwacht dat hij middels creatief boekhouden de vraag kan beantwoorden door nul of een verzonden balanspost in te vullen. Tevens vind ik het onbegrijpelijk dat er in de standaard antwoorden twee uitkomsten goed worden gerekend, waarvan één een antwoord betreft met een niet sluitende balans. Mijns inziens kunt u niet van een cursist verwachten dat hij zelf variabelen verzint om een balans sluitend te maken enerzijds en tijdens de correctieronde een niet sluitende balans als correct antwoord presenteren anderzijds en vervolgens de cursist een tekort aan inzicht aan de materie verwijten (...)."

II Beoordeling

Wat betreft de klacht van verzoeker dat het Curatorium een verklaring van een docent heeft genegeerd tijdens de beroepsprocedure.

1. Het vereiste van goede motivering houdt in dat de overheid haar handelen en haar besluiten duidelijk aan de burger uitlegt. Daarbij geeft zij aan op welke wettelijke bepalingen de handeling of het besluit is gebaseerd, van welke feiten zij is uitgegaan en hoe zij rekening heeft gehouden met de belangen van de burgers. Deze motivering moet voor de burger begrijpelijk zijn. Dit is zonder meer van toepassing bij de beoordeling van in een beroepsprocedure.

2. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat verzoeker tijdens de hoorzitting in de beroepsfase een verklaring heeft voorgelezen van zijn docent Jaarrekening lezen, waarin deze zich uitlaat over de beoordeling van een van de opgaven van het examen (opgave 4.4.). In deze opgave waren een aantal variabelen weggefallen. Dit leidde tot een aanpassing van de standaardantwoorden door de examencommissie op een wijze die volgens de docent op zijn minst voor kritiek vatbaar was. Voor verzoeker was dit het speerpunt van zijn betoog.

Het Curatorium op haar beurt heeft aangegeven dat deze verklaring weliswaar niet met zoveel woorden in de beslissing is vermeld, maar dat deze wel degelijk in de beraadslagingen is meegewogen. Tot het vermelden van de verklaring bestaat geen wettelijke verplichting, aldus het Curatorium. Het resultaat van de beraadslagingen is naar het oordeel van het Curatorium voldoende gemotiveerd neergelegd in de beslissing.

3. De Nationale ombudsman stelt vast dat uit de beschikking van het Curatorium niet kan worden opgemaakt op welke wijze de verklaring van de genoemde docent is meegewogen bij het nemen van de beslissing. Deze verklaring wordt immers niet in de beslissing genoemd. Anders dan het Curatorium is de Nationale ombudsman van oordeel dat in de beschikking hetgeen is meegewogen moet worden vermeld en daarbij de argumenten in de verklaring van de docent afzonderlijk aandacht behoeven.

Het gaat hier immers om een verklaring van een docent, die zelf het vak Jaarrekening lezen heeft gedoceerd, en dus ter zake kundig mag worden geacht.

Nu het Curatorium op deze argumenten niet expliciet is ingegaan is de beslissing voor verzoeker niet begrijpelijk en inzichtelijk. Daarmee heeft het Curatorium in strijd gehandeld met het motiveringsbeginsel. Dit geeft aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Wat betreft de klacht van verzoeker dat hij pas na aandringen een verslag van de zitting van het Curatorium van 8 september 2011 heeft ontvangen. En de klacht dat het verslag van de bewuste zitting van het Curatorium weliswaar vermeld dat verzoeker een verklaring heeft voorgedragen, maar dat dit niet bij het onderdeel was geplaatst waar de verklaring

betrekking op had.

1. Het vereiste van transparantie houdt in dat de overheid open en voorspelbaar is in haar handelen, zodat het voor de burger duidelijk is waarom de overheid bepaalde dingen doet. Dit brengt met zich mee dat de overheid bij de behandeling de procedureregels zoals vastgelegd in de Algemene wet bestuursrecht volgt.

2. Artikel 7:21 Awb schrijft voor dat van de hoorzitting bij de behandeling van administratief beroep (net als in de bezwaarfase) een verslag wordt gemaakt. De wet schrijft daarbij niet voor in welke vorm dit verslag moet worden gegoten en hoe uitgebreid het moet zijn. Het is toegelaten dat in plaats van een afzonderlijk verslag, uit de beslissing op het beroep blijkt van hetgeen tijdens de hoorzitting is verhandeld (MvT. Parl.Gesch.Awb I, p.343).

3. Verzoeker interpreteert artikel 7.21 Awb zo dat er altijd een verslag moet worden gemaakt van elke hoorzitting en dat dit verslag aan hem had moeten worden toegestuurd.

Het Curatorium stelde zich op het standpunt dat er geen zittingsverslag behoefde te worden gemaakt omdat in het algemeen uit de beslissing op beroep voldoende blijkt van hetgeen tijdens de hoorzitting is verhandeld. Aan een afzonderlijk verslag bestaat bovendien in beginsel geen behoefte omdat er geen beroep openstaat. Omdat verzoeker in dit geval wel behoefte had aan een verslag is dit alsnog opgesteld en hem toegezonden.

4. De Nationale ombudsman is van oordeel dat op grond van artikel 7.21 Awb er een verplichting bestaat voor de overheid om van elke hoorzitting een verslag te maken. Dit verslag is vrij van vorm en bevat geen letterlijke, maar deugdelijke weergave van hetgeen is besproken. Van het maken van een verslag kan alleen worden afgezien als uit de beslissing op beroep voldoende blijkt wat tijdens de hoorzitting naar voren is gekomen. Niet staat voorgeschreven wanneer dit verslag moet worden opgemaakt en of dat dit verslag verzonden moet worden naar belanghebbenden. De Nationale ombudsman is van oordeel dat lang niet in alle gevallen betrokkenen belang hebben bij toezending van een uitgewerkt verslag. Zo zal indien het beroep gegrond is verklaard er in het algemeen minder behoefte bestaan aan het achteraf nog ontvangen van een verslag.

5. In het kader van de transparantie is het van belang dat verzoeker indien hij dat wenselijk vindt alsnog kennis te nemen van het verslag van de hoorzitting, zodat hij kan nalezen of hetgeen ter zitting aan de orde is geweest juist is weergegeven, dit kan verkrijgen. Het Curatorium was aanvankelijk van oordeel dat in de beslissing op beroep hetgeen ter zitting was besproken voldoende naar voren was gekomen. Deze visie deelt de Nationale ombudsman niet, zoals hiervoor is overwogen. Het ging verzoeker er juist om dat de verklaring van de docent niet in de beslissing was terug te vinden. Dat was voor verzoeker de directe aanleiding om het verslag van de hoorzitting op te vragen.

Echter nu het Curatorium naar aanleiding van verzoekers vraag om toezending van het verslag de handgeschreven notities van de hoorzitting heeft uitgewerkt tot een verslag en dit aan verzoeker heeft toegezonden, kan niet gesteld worden dat het Curatorium in strijd met het beginsel van transparantie heeft gehandeld. Verzoeker heeft gekregen waar hij om vroeg. Het Curatorium was niet verplicht dit uit eigen beweging aan hem toe te sturen.

5. Verzoeker heeft er ook over geklaagd dat hij uiteindelijk een gecorrigeerd verslag ontving waarin wel vermeld staat dat hij bij de hoorzitting een verklaring van de docent jaarrekening lezen heeft voorgedragen, maar dat dit punt niet bij de juiste opgave (bij opgave 2.3 in plaats van opgave 4.4) is vermeld. Het Curatorium heeft aangegeven dat dit onderdeel van de klacht gegrond is. Het Curatorium betreurde deze vergissing, maar gaf aan niet in te zien dat verzoeker daardoor in zijn belangen was geschaad. Ook de Nationale ombudsman acht deze gang van zaken ongelukkig maar ziet ook niet hoe dit verzoeker in zijn belangen heeft geschaad of van invloed is geweest op de transparantie.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Curatorium Beroepsopleiding te Den Haag, is:

- gegrond wat betreft de klacht van verzoeker dat in de beslissing niet wordt ingegaan op de verklaring van zijn docent, wegens strijd met het motiveringsbeginsel.
- niet gegrond wat betreft verzoekers klacht dat hij geen dan wel een onjuist verslag van de hoorzitting heeft ontvangen.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft het Curatorium in overweging de motivering van de beschikking zo aan te passen dat voor verzoeker inzichtelijk is hoe de verklaring van de docent is meegewogen.

Onderzoek

Op 15 februari 2012 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van verzoeker met een klacht over een gedraging van Curatorium Beroepsopleiding van de Nederlandse Orde van Advocaten te Den Haag.

Naar deze gedraging werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het Curatorium verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In het kader van het onderzoek werd betrokkenen verzocht op de bevindingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Verzoeker en het Curatorium deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van verzoeker van 10 februari 2012 met als bijlagen.

De toetsvragen: onderdeel jaarrekening lezen van 18 februari 2011.

Leidraad voor het nakijken.

Bezwaarschrift van 3 mei 2011, gericht aan de examencommissie.

Beslissing op bezwaar van 16 juni 2011 van de examencommissie van de Nova.

Beroepschrift van 24 juni 2011 aan het curatorium.

Notitie van gemachtigde van de examencommissie voor zitting 9 september 2011.

Verklaring van de docent jaarrekening lezen.

Correspondentie tussen verzoeker en Nova over afgifte alle gemaakte examenopgaven.

Beslissing van het curatorium van 25 oktober 2011 op het beroepschrift.

Uitspraak College van Beroep voor de examens van 9 april 2009.

Verzoek om afschrift van verslag van zitting en reactie op dit verzoek.

Zittingsverslag.

Herzien zittingsverslag.

Achtergrond

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 7.12 lid 1

De beslissing op het bezwaar dient te berusten op een deugdelijke motivering, die bij de bekendmaking van de beslissing wordt vermeld. Daarbij wordt, indien ingevolge artikel

Artikel 7.21

Van het horen wordt een verslag gemaakt.

Artikel 9d en e advocatenwet